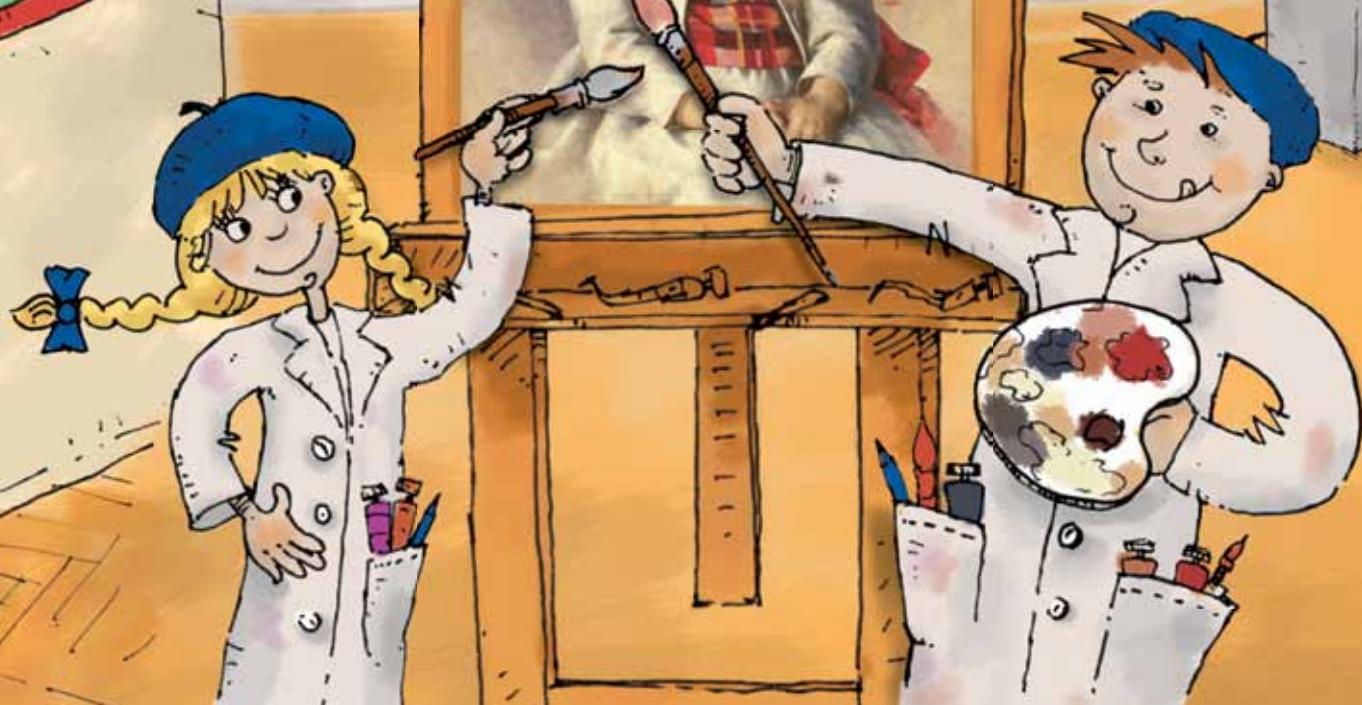

МОЈА ГАЛЕРИЈА

МОЈ ПОРТРЕТ ЗА МУЗЕЈ

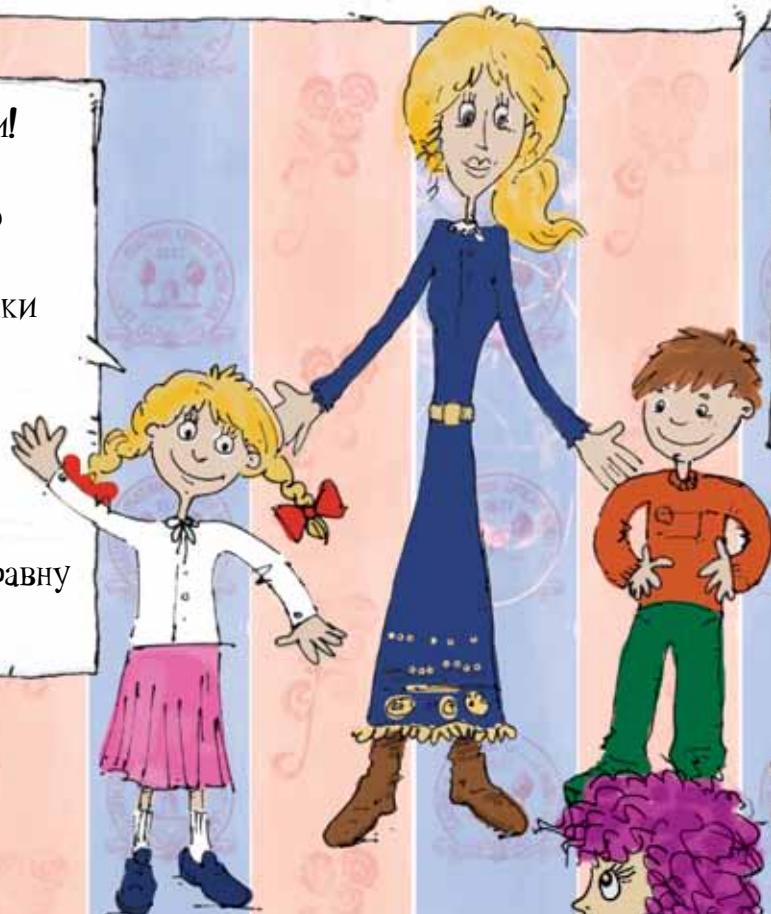

Драга децо! Добродошли у Галерију Магице српске, кућу лепих и вредних уметничких дела.

Ја сам кустос и уз помоћ наших другара **Милице** и **Марка** упознаћу вас са једном занимљивом темом у уметности **ДЕЧЈИМ ПОРТРЕТОМ.**

Здраво другари!
Ми смо мали
кустоси. Често
долазимо у
Галерију и сваки
пут сазнамо
нешто ново и
интересантно.
Желимо и вас
да поведемо
у једну незаборавну
авантуру.

Заједно ћемо кроз
приче о сликама
и сликарима
откривати како су деца
некада давно живела,
чиме су се играла
и како су се облачила.
Спремни? Крећемо...

Галерија Матице српске је музеј који се налази у центру Новог Сада и права је ризница уметничких дела. Нека од њих су изложена у Сталној поставци и можете их видети приликом посете. Друга се чувају у депоу, специјалном сефу за уметничко благо.

Депо

Марко, ми смо мали кустоси и као прави кустоси морамо се бринути о сликама. Слике не смемо да додирајемо, али зато можемо да их гледамо и уживамо у њима.

Радна соба кустоса

Ординација доктора за слике
–конзерватори–

Знам, знам, а ако се нека случајно оштети, носи се код „доктора за слике“. Они се зову конзерватори и воде рачуна да слике остану здраве и лепе.

Стална поставка

Свечани салон

Галерија Матице српске

Чувари

Да ли знате на који начин су људи могли да сачувају успомену на неку особу или догађај пре него што је измишљен фотоапарат?

Пааа, морали су да позову сликара.

Сликари су људи који имају таленат и вештину да насликају дела која нам откривају приче о људима и догађајима из прошлости.
Сликар не може да ради без свог прибора.

Сликари су некада користили јајчану темперу.
Пробајте и ви рецепт старих мајстора:
јајчана темпера се прави тако што се жуманце помеша са бојом (темпером)
и тиме добијемо изразито сјајну боју.

Како се зову делови сликарског прибора?

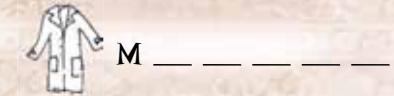
П _____

Ш _____

Ч _____

М _____

У Галерији се налазе многе слике на којима су приказани људи. Овакве слике се зову **портрети**. Они могу да представљају особе из прошлости које нисмо имали прилике да упознамо. Али на основу одеће и детаља можемо открити када је и где живела и чиме се нека особа бавила, шта је волела.

Особа која позира сликарку назива се **модел**.

Постоје различите врсте портрета:

Анфас

профил

допојасни

стојећи

Аутопортрет је када сликар наслика самог себе.

Нацртај себи драгу особу.

Нацртај себе.

Мали савет – ако си заборавио/заборавила како изгледаш, погледај се у огледало. Управо си научио разлику између портрета и аутопортрета.

Да ли сте знали да су у прошлости само богати људи имали свој портрет. Када је, на пример, неки краљ жељео да се ожени и пронађе будућу краљицу, доносили су му портрете многих принциза да изабере ону која му се највише свиђа.

Поред портрета на којима су приказане одрасле особе постоје и портрети деце. Најстарији дечји портрети који се налазе у Галерији настали су у 19. веку. Сазнајмо како су се приказивала деца у различитим узрастима.

У прошлости су ретко сликани дечји портрети. Данас имамо велики број својих фотографија већ од рођења.

Франц Гифингер, *Дече са добошем*,
око 1853.

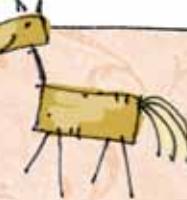
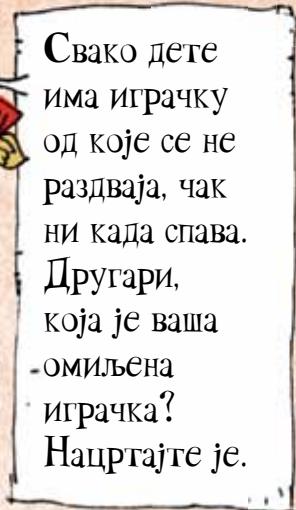
Замисли! Најстарије играчке су настале пре више хиљада година и биле су направљене од глине. То су биле фигурице животиња и људи, мала посуда за кување, а бебама су и тада биле омиљене звучке.

Да ли знаш шта беба на слици држи у руци? То је музички инструмент који се зове добош. Вероватно јој је био омиљена играчка, па се играла њоме док је сликар радио портрет.

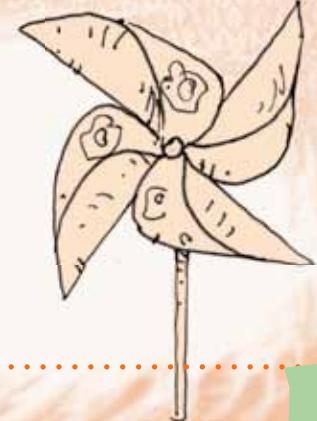
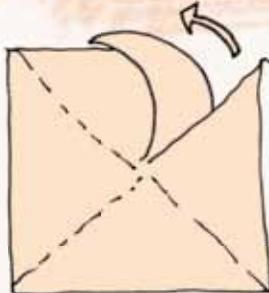
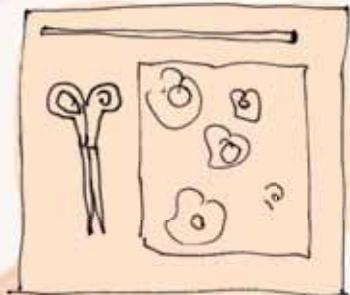

Пronađi i zalipi svoju fotografiju
када си био/била беба.

Деца су се одувек играла играчкама, само што оне нису изгледале као данас.
Наше баке и деке су били сналажљиви и сами су их правили од природних материјала:
лопте од крпе, коњиће од дрвета, кликере од земље, лутке од кукурузовине...

Гледајући слику направи ветрењачу од папира.

Види Милице, овај дечак
држи голуба у руци!

Георгије Бакаловић, *Девојчица са
голубом*, 1838.

Девојчица у руци држи белог голуба, свог љубимца.
Да ли и ти имаш кућног љубимца? Ако не, да ли би волео/волела да га имаш?

Нацртај
портрет свог
љубимца
и напиши
како се зове.

Мој љубимац

Никола Алексић, Ана Савић рођ.
Десанчић са сином Миланом, 1848.

Посебни, нама најдражи су
породични портрети.

СРЦЕ

У моје маме,
И моје куца.
Кад њено куцне – так
Моје се чује – тик.
Њено је топло
К'о око жугог .
И у том топлом
Станује и мој лик.

Драган Лукић

Најважнија особа у нашем животу је мама. Она се радује са нама када смо срећни, певуши нам пред спавање, љуби нас и брине о нама када смо болесни, и воли нас највише на свету!
Замоли своју маму да ти буде модел. Заједно одаберите одећу и накит који ће носити док ти буде позирала.

Обрадујте маму!

Како што мама на овом портрету носи огрлицу, направите и ви својој мами огрлицу коју ће радо носити. Употребите перлице, фолију, глинамол и... наравно машту.

Познати српски сликар из 19. века Никола Алексић насликао је бројне портрете, а највише је волео да слика своју породицу.

Никола Алексић, *Димићирије и Милица Савић из Старог Бечеја*, 1863.

Никола Алексић, *Уметникова деца (Јован и Корнелије)*, 1850–1855.

Ово су портрети брата и сестре односно два брата. Шта мислиш да ли су рођени?

Наравно да јесу. Погледај само како личе и како се воле.

Сигурно и ти имаш у породичном албуму фотографије са браћом и сестрама. Брат и сестра не морају бити рођени. Можемо имати пуно браће и сестара од тетке, ујака, стрица... Напиши имена своје браће и сестара са којима се највише играш и дружиш.

Шта мислиш, да ли је боље биги млађи или старији брат/ сестра? Зашто?

Важне особе у нашим животима су баке и деке. Они нас чувају и причају нам лепе и занимљиве приче. Замоли их да ти испричају неку успомену из свог детињства или да ти покажу фотографије када су били деца.

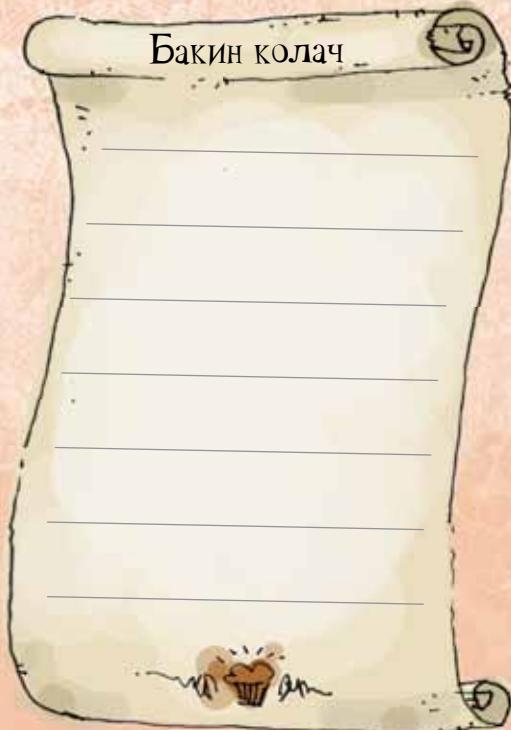

Никола Алексић, Госпођа Зајорића из Сениће са унуком Милевом Јовановић, око 1865.

На слици је бака са својом унуком. На глави има капу опшивену чипком. Некада је био обичај да старије жене носе капе или мараме. Данас је то реткост. Да ли твоја бака носи мараму?

Које бакине колаче највише волиш? Запиши њихов рецепт да их не заборавиш.

Из милоште је често зовемо: бака, нана, баба, драга, мајка. Како ти зовеш своју баку?

На слици је приказана породица са више чланова. Портрет са више особа се назива **групни портрет**. Сигурно примећујеш да је сваки члан породице представљен у посебном овалном раму.

На означена места напиши ко је ко на слици.

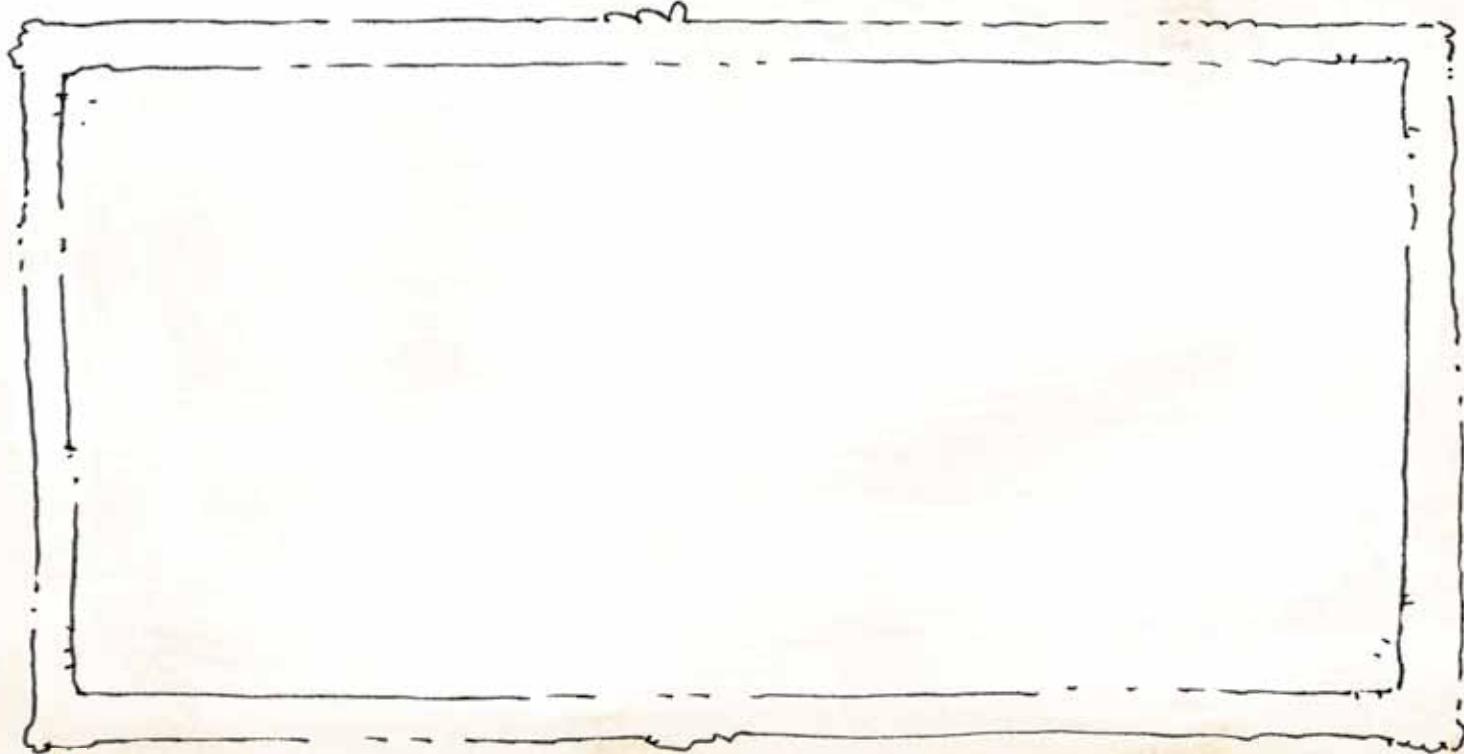

Јован Исајловић Млађи, Табло породице Станковић из Станиара, 1874.

Породица може бити ужа и шире. Ужу породицу чине мама, тата и деца, а ширу бака, дека, ујак, ујна, тетка, теча, стриц, стрина...

Нацртај портрет своје уже породице и украси рам...

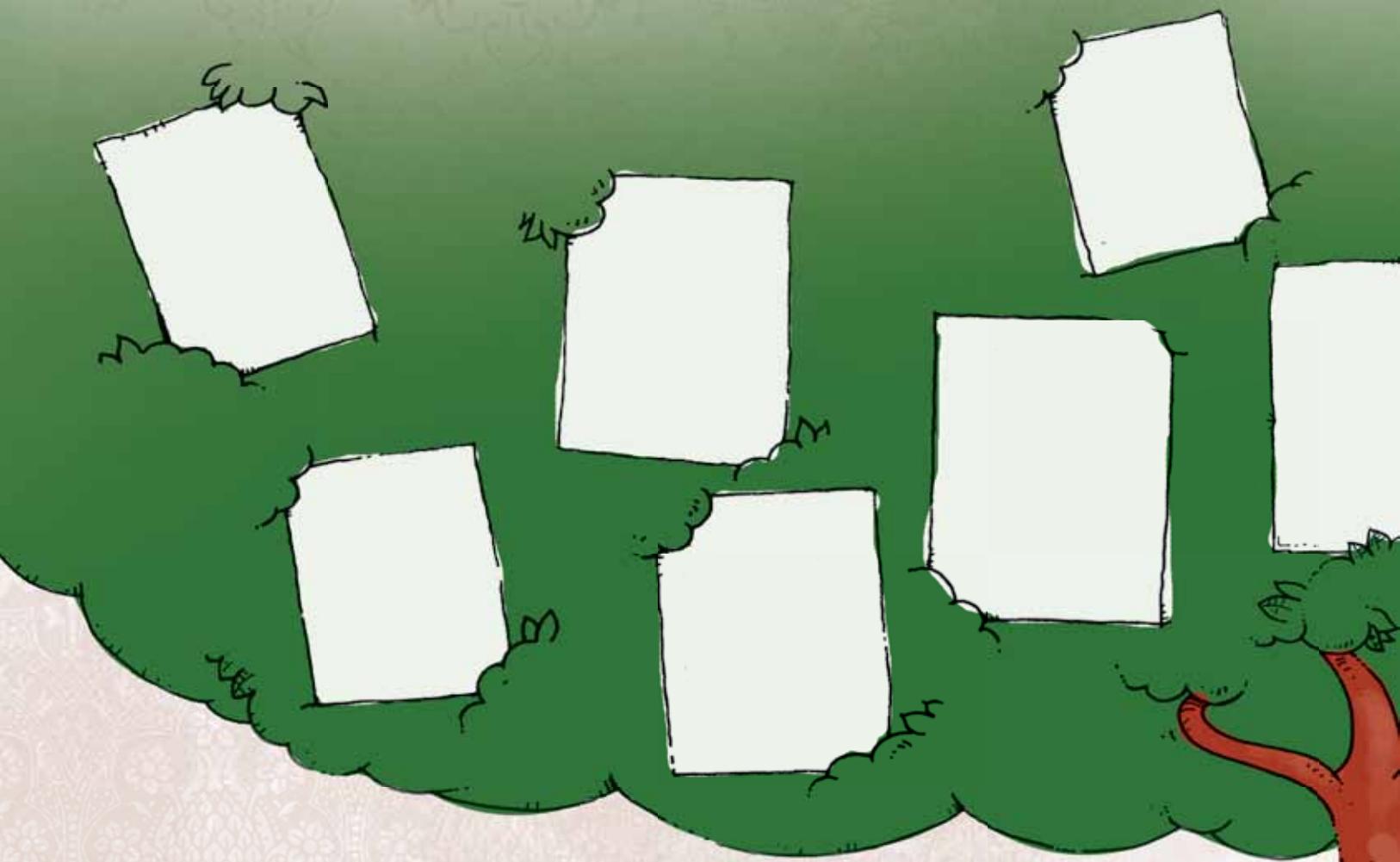

Заиграј са својом породицом и другарима игру **Групни фото—портрет**.

Пronaђи у новинама неку слику са више људи. То може бити фотографија спортиста, оркестра, хора, плесне групе, породице... Поделите улоге тако што ће један учесник бити фотограф, троје њих посматрачи, а остали ће на договорену тему глумити да су фудбалери, музичари, плесачи итд. Када фотограф каже „Птичица!“ сви треба да се „замрзну“ у затеченој пози. Свако има прилику да буде фотограф тако што ћете мењати улоге, а посматрачи имају специјалан задатак да на крају оцене најбољи и најзанимљивији „портрет“.

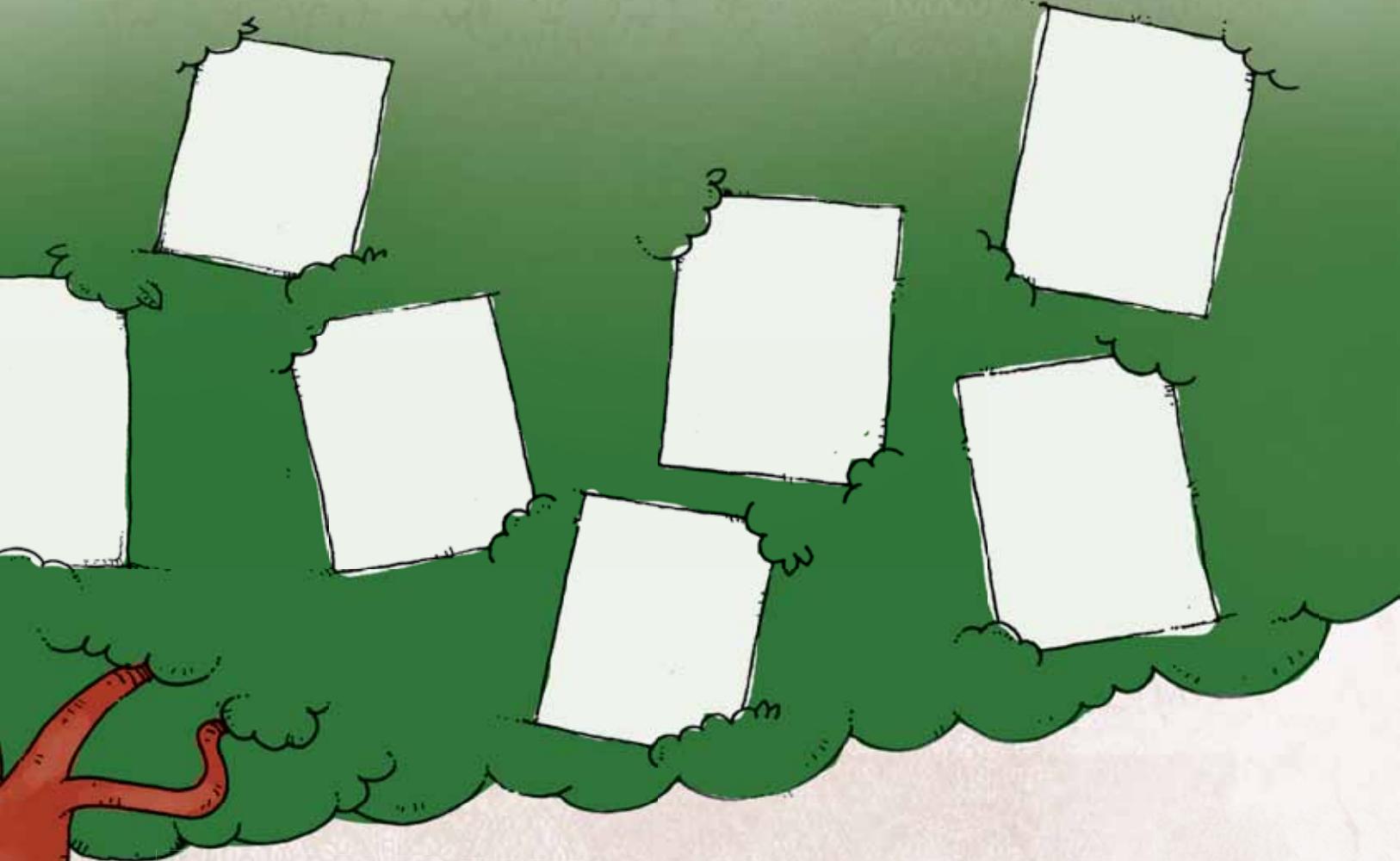

МОЈЕ ПОРОДИЦА

Породично стабло говори о пореклу твоје породице.
Истражи и сазнај у каквим си родбинским односима
са члановима своје шире породице.

ПОРДИЧНО СТАБЛО

Нека ти неко од одраслих помогне да пронађеш њихово место на породичном стаблу. Нацртај их или залепи њихове фотографије.

Када ради нечији портрет, сликар, поред тога што слика одећу и одређену позу, треба да обрати посебну пажњу на боју очију и косе и на карактеристичан израз лица по коме се сви ми међусобно разликујемо. Сликари се труде да прикажу и осећања особе коју сликају.

Погледај портрет ове девојчице. Покушај да замислиш на основу њеног изгледа и израза лица како се осећала док је позирала. Шта мислиш, пре колико година је она живела, како се звала, чиме се играла, које колаче је волела?

- 😊 Сваком лицу украс даје, украсти га није грех, то је
- 😊 Он црвени и срами се, жели бити невидљив, поглед скрива јер је
- 😊 Он галами, много више, намрштен је и прави стрес, то је
- 😊 Она је здравље, љубав, радост, од ње нема ствар већа, то је
- 😊 Она често живи сама, прекрива је страшна тама, она нема правог друга, то је
- 😊 Сузе су му главни знак, често није много јак. Губи веру и надање, то је
- 😊 Стално бежи, па се скрива, за трен ока губи дах, то је

O					
C					
E					
Ђ					
A					
Њ					
A					

На овим портретима сликар је уверљиво представио различита расположења девојчица. Добро погледај њихове изразе лица и упореди њихова осећања.

Урош Предић, *Надурена девојчица*, 1879

Урош Предић, *Аница Савић*, 1898.

Напиши на празно место
испод слика у којим
ситуацијама се ти осећаш
као ове девојчице?

Ова
девојчица је
нешто лута.
Шта мислиш
зашто се
дури?

Није лако бити модел. Морала је да седи мирно сатима, а можда и данима док је позирала сликару. Да ли вас ова слика подсећа на стихове песме Чика Јове Змаја „Срда”?

Ја се често намрштим
И станем за врата
Па се срдим и срдим
По два до три сата...

Постоје слике које у нама буде сећања на посебне и лепе тренутке. Захваљујући њима неке успомене не могу да падну у заборав. То су обично слике са летовања, зимовања, излета...

Замисли и нацртај место где су се девојчице са слике играле.

Да ли си знала да је на овом портрету забележена успомена са излета?

Ђура Јакшић, Деца у белом, око 1861.

Не, јер нисам сигурна где се ове девојчице налазе, али се види да су се умориле након дугог играња.

Сава Петровић, Девојчица са цветом, 1839

Када су позирали за свој будући портрет, људи су облачили најлепша одела и хаљине. Желели су да што боље изгледају, јер су знали да је имати портрет права реткост.

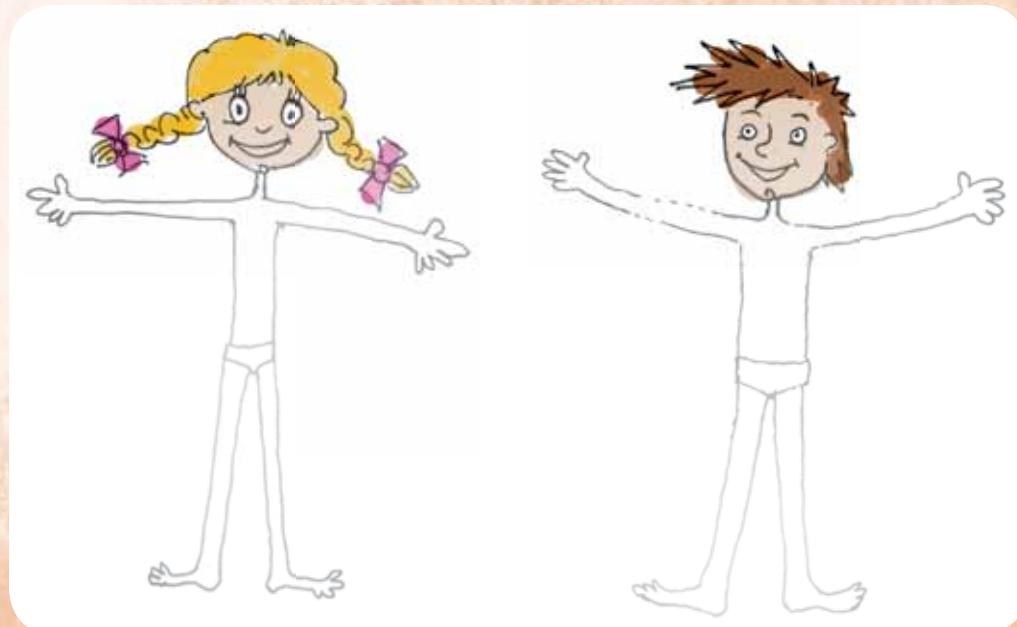
Временом се мода мења, па иако одећа данас другачије изгледа, неки модни детаљи попут

никад не излазе из моде.

Креирај одећу коју би носио/носила да живиш у неком другом времену.

Кустос често може на основу моде и модних детаља да открије време када је портретисана особа живела и где је слика настала.

Павле Симић, Анастазија Обреновић,
око 1846.

У ранијим временима одећа коју су људи носили у граду много више се разликовала од оне коју су носили на селу. Разликова се чак од места до места. Зависила је од обичаја и културе неког народа, а била је другачија и по врсти материјала од којег је направљена.

Поред одеће и фризура, у прошлости је и намештај изгледао другачије. Обрати пажњу на фотељу на којој седи ова девојчица!

Научи делове ношње тако што ћеш повезати појмове са цртежима.

опанци

јелек

појас

димије

прегача

шајкача

токе

кошуља

шубара

либаде

Погледај одело овог дечака.
Мени делује баш озбиљно.
Насликан је са свеском у
руци, а на столу се виде
перо, мастило, оловка,
лењир и књига.
Шта мислиш зашто?

Зато што је он ...

Сликар је посебну пажњу придавао појединим предметима на портрету. Они нам отварају чиме се приказана особа бавила.

Арсеније Петровић, Дечак у ћлавом, 1843.

Некада давно школа није изгледала као данас. Ђаци су носили школске униформе и сви су били једнако обучени. Писали су пером и мастилом или писальком на таблицама. Седели су у клупама које су се звале скамије, а учитеља су веома поштовали.

У Галерији се чува и портрет једног гимназијалца. Некада су се деца, још док су ишли у школу, облачила као мала господа. Школа је одувек била место лепог понашања.

Дечак са слике, Јован Хаћин, када је порастао био је један од оснивача Матице српске.

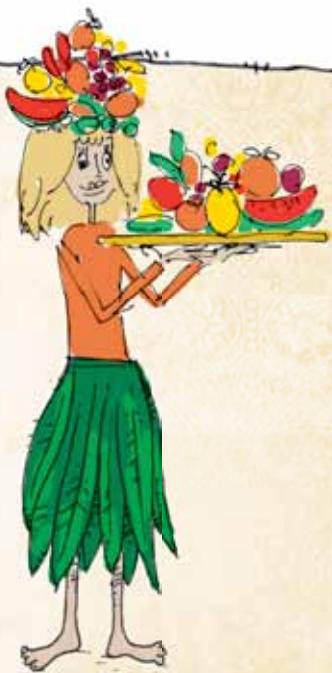

Димитрије Димчић, Јован Хаћин – Милош Светишић као деце, око 1810.

Заокружи делове одеће које ти носиш када идеш у школу или вртић.

Постоје и други начини да се наслика нечији портрет. Сви портрети које смо до сада видели представљају реални лик портретисаног. Али то не мора увек да буде тако. Када сликар употреби своју машту и четкицу настају чудесна дела.

Пронађи где се на слици налази ово воће и поврће и напиши имена откривених плодова.

Погледај ову слику. Да ли ти изгледа као портрет? По чему се разликује од претходних које си видео/видела? Добро обрати пажњу на који начин су приказани делови лица.

Ђузепе Арчимболдо, *Краљ Рудолф II*, 1590-91.

Ђузепе Арчимболдо је био занимљив уметник. Насликао је аустријског краља Рудолфа II од воћа, поврћа и цвећа како би га представио као краља годишњих доба. Ова слика се налази у једном дворцу у далекој Шведској.

Портрет може бити направљен на разне начине и од најразличијег материјала.

Уметник који прави скулптуре зове се **скулптор** или **вајар**.

Пре него што започне свој рад он оловком нацрта особу чији портрет жели да направи.

Скулптура може да буде од камена, дрвета, глине, пластике, стакла... и понекад је много већа од природне величине человека. Ако се налази на тргу, у парку или испред знамених грађевина онда се она зове **јавни споменик**. Споменици чине наш град лепшим.

Када будеш у шетњи са мамом и татом, покушај да пронађеш споменике знаменитих личности у Новом Саду.

Уочи да ли међу споменицима постоји нека разлика. Од каквог су материјала? Обрати пажњу на детаље и начин како је одређена личност представљена?

Пronađi споменик у Новом Саду чуvenog дечјег песника Јована Јовановића Змаја. Налази се у улици која је по њему добила име.

Надамо се да си уживао/уживала у нашој галеријској авантури. Као награду додељујемо ти диплому и позивамо те да и убудуће заједно откривамо занимљиве приче о сликама, сликарима и о уметности.

ЧЕСТИТАМО!!!

Галерија Матице српске
додељује

ДИПЛОМУ
за малог кустоса

којом се потврђује да је пажљиво
слушао/слушала причу
„**Мој портрет за музеј**“.

Ти сада можеш да будеш водич
кроз Галерију и испричаш мами, тати,
бати, секи и другарима све што
си сазнао/сазнала о дечјим портретима.

Издавач
Галерија **Матице српске**
Трг галерија 1, Нови Сад

Главни и одговорни уредник
Мр Тијана Палковљевић

Рецензент
Др Јована Милутиновић

Концепт програма
Снежана Мишић
Александра Стефанов

Идејно решење публикације
Љубица Симоновић
Јелена Огњановић
Душица Вукадиновић
Сања Панић
Весна Пантић

Илустрације и дизајн
D PUNKT, Нови Сад

Штампа
OFFSET PRINT, Нови Сад, 2011.

Тираж
5.000 примерака

Моја галерија

Галерија Матице српске

Мој покровитељ

Министарство културе, информисава
и информационог друштва Републике Србије

Мој сокић

NECTAR d.o.o.

Мој град

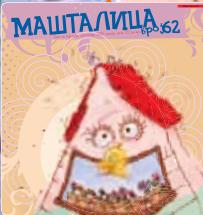
Нови Сад

Мој вртић

ПУ „Радосно детињство“

Мој часопис

Машталица

ISBN 978-86-83603-55-8

9 788683 603558